

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Dubium II. An peregrini teneantur legibus sui domicilii, dum ab eo absunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

Communitatis, & tenentur saltem vi directivâ legum in ea vigentium, ergo similiter, & magis, gaudere debent favoribus.

681 §. II. Putat *Zipæus* Episcopos gaudere posse legibus favorabilibus *Tridentini* quoad absolutiones & dispensationes in casibus Papalibus, etiam in iis locis, in quibus *Tridentinum* non est receptum; idque *Duvallius* dicit praticari ab Episcopis aliarum: è contrâ *Sanch.* & *Barbosa* negant id posse fieri, citantes pro se Declarationem S. Congregationis, & *Ratio* potest esse, quia mens Ecclesiæ est, ut qui habet favores, portet æqualiter onera, cum favores sæpe indulgeantur, ut leviora sint onera.

An infideles teneantur legibus Ecclesiæ, dicitur l. 2. à n. 77. ; quam autem potestatem habeant Episcopi respectu Regularium exemptorum, videri potest apud *Delbene* de Imm. Eccles. c. 14.

682

DUBIUM II.

An Peregrini teneantur legibus sui domicilii, dum ab eo absunt.

“ Suppono I. Præceptum aliud esse Locale, quod scilicet certo tantum loco, urbe v. g. vel Parochiâ obligat: aliud Universale, seu juris communis; quod totam ferè Ecclesiam obligat.

“ Suppono II. Peregrinos propriè dici eos, qui aliquò veniunt, animo non manendi, sed tantum subsistendi ad aliquot dies, vel summum per minorem anni partem, ut mercatores, viatores: non autem studiosi, neque ancillæ, quæ veniunt ad serviendum.

“ R. Non obligari. Ita *Navar. Sanch. Less. lib. 4. cap. 3. d. 8.* Ratio, quia præcepta localia per se & directè respici-

respiciunt territorium, eique sunt affixa, atque
 adeo non obligant nisi existentes intra illud: Lex
 enim ita fertur: v.g. Festum illud tali loco celebre
 tur: ideoque hinc valet illud: *Si fueris Romæ, &c.*
 Addit *Laym. c. 11.* præceptum locale expirare
 etiam intra proprium territorium in loco exem-
 pto, quod is æquiparetur loco sito extra territo-
 rium. *Ex quibus resolves hos Casus,*

I. Si Episcopus sub pœna excommunicationis
 vetet lusum aleæ, non obligantur Clerici ludentes
 in loco exempto à jurisdictione Episcopi. *Bonac.*
p. 6. Lay c. 11 num. 5.

II. Si quis die jejuniæ aut festo sit in loco alio,
 non sui territorii, aut exempto, ubi tunc non est je-
 junium aut festum, potest ibi comedere, exercere
 servilia. *Lay Bon.*

III. Id etiam habet locum in præceptis juris
 communis, si in loco isto sint usu abrogata, vel non
 recepta, vel habeatur privilegium: Quare potes-
 v.g. Mediolani primis quatuor diebus Quadrage-
 simæ vesci carnibus, cum id ibi liceat. Item in Bel-
 gio, sabbathis intra Nativitatem & Purificationem,
 vesci carnibus: item in loco, ubi Tridentinum
 non est receptum, validè, (etsi non licitè) inire ma-
 trimonium clandestinum. *Suar. Sanb. l. 1. c. 12.*
Less. &c.

IV. Potest quis discedens manè ex oppido, ubi
 non est jejunium, vesci carnibus, etsi meridie redi-
 turus sit domum, ubi est jejunium; nec tunc, ubi
 domum venerit, tenebitur ad servandum jejunium
 istà die, cum illud jam violaverit, ideoque servare
 non possit: tenebitur tamen domi ad abstinentiam
 à carnibus, cum illa adhuc possit ibi servari, eò
 quod sit dividua. *Vide Sanb. l. c. Less c. 12. d. 8.*

V. Si quis abiturus est loco, ubi est jejunium,
 sciatque

“ sciatque se certò perventurum vesperi ad locum,
 “ ubi non sit ieiunium, tunc etsi non possit ibi vesci
 “ carnibus, unde abit (cùm ista abstinentia sit divi-
 “ dua) potest tamen ibi manè jentare, & meridie
 “ prandere, ut contra quosdam docet. *Less. & Sanb.*
 “ suprà.

684.

“ VI. Probabile etiam est, & in conscientia secu-
 “ rum, quod docet *Sanb. l. 3. de mati. d. 18. & 1.*
 “ *mor. c. 12.* contra *Navar. Suar.* Peregrinos, ante-
 “ quam excedunt proprio territorio, non teneri im-
 “ plere præcepta, quæ eos ibi deprehendunt, v. g.
 “ non teneri eum manè audire sacrum die festo, qui
 “ ante prandium venturus sit aliò, ubi non sit fe-
 “ stum: quia si mansisset suo loco, ubi præceptum
 “ obligabat, poterat differre ad id tempus: quando
 “ autem pervenit ad alium locum, desinit obligari.
 “ Nec obstat, quòd prævidens impedimentum te-
 “ neatur prævenire, quia id tunc tantùm verum est,
 “ quando manente vi præcepti quis est impedi-
 “ dus; hic autem ab obligatione præcepti absolvi-
 “ tur. Contraria tamen sententia, tanquam magis
 “ pia, suaderi potest; nisi quid obstat. *Sanb. suprà.*

A D D E N D A.

683 Q. 110. An teneatur servare legem, qui ideo
 tantùm cogitat exire è suo territorio, ut se
 à lege eximat. R. Per se loquendo, non teneri, do-
 cent *Sanb. Suar. Bonac. Delbene c. 12. dub. 1. s. 1.*
 & alii septendecim cum *Ill. t. 1. d. 2. n. 23.* & *Pasq.*
 de *Sacrif. q. 1297.* Item alii plures apud *vindicem*
Tabernæ ad prop. 2., contra *Salas, Sayr. Ledes.* &
 alios quinque: Rationem dant, quia licet tum agat
 quasi in fraudem legis, tamen fraus ei non patrocini-
 natur, (quòd tantùm improbant *Cap. Sedes,* &
Cap.

Cap. ex tenore, de Rescriptis) sed conditio loci, ad quem jus habet accedendi, lex enim non obligat, ut quis non exeat è suo territorio, sed tantum obligat, ut existens in territorio eam observet, sicuti non obligat, ut non petam dispensationem, sed ut observem, quamdiu dispensationem non habeo, Et nullus videtur dolo facere, qui suo jure utitur, Reg. 55. ff. de Reg. Juris. Intelligunt tamen, per se loquendo, nam si quis è suo territorio, ubi *Trident.* est receptum, ad aliud ubi receptum non est, eo animo iret, ut hic contraheret matrimonium clandestinum, tumque eo contracto in patriam rediret, matrimonium tale esset invalidum, uti dicitur l. 6. tr. 6. c. 3. ad dub. 2. Vide dicenda l. 3. p. 2. d. 1336.

Q. 111. An peregrinus, antequam exeat è suo territorio, teneatur audire Missam in festo speciali sui territorii. R. Affirmant 18. Auctores apud *Pasq.* de Sacrif. q. 1296. E contra *Busenb.* & alii 11. apud eundem *Pasq.* absolutè negant: Alii sic distinguunt, 1. Si antequam exeat, nullum fiat Sacrum in proprio territorio, non tenetur expectare, sed potest exire & non audire Sacrum: 2. Si, antequam exeat, fiat Sacrum tantum unum, tenebitur hoc audire, quia eo die in isto loco obligatur ad Sacrum, ergo cum præter hoc nullum aliud futurum sit, ad hoc obligatur. 3. Si, antequam exeat, fiat Sacrum, & postea etiam aliud fiat, postquam exiverit, non tenebitur audire, quia si mansisset, potuisset illud ultimum Sacrum expectare, ergo cum ante tempus illius sit deobligandus, eò quòd futurus sit in alio territorio, in quo non est obligatio, etiam non tenebitur prævenire, sicuti si sim hora 8. in meo territorio, & prævideam me horâ 11. per dispensationem deobligandum, non teneor prævenire, ita *Sanch. Less. Salas, Castrop. Bonac. Henriq. Prapof. Amic. Reiffenst. Delbene, Moya r.* 6. d.

6. d. 5. q. 1. n. 19. *Illf.* n. 62. aliique multi; *Gob.* 1. 5. n. 61. putat utrumque probabile. Videri possunt *vind. Gob.* p. 2. prop. 6.

685

DUBIUM III.

An Peregrini, & Vagi teneantur præceptis locorum in quibus morantur.

R Esp. Regulariter non tenentur præceptis specialibus illorum locorum. Ita *Lay Sanch. Azor, Kõning, Less. Reginal. Fill* contra *Navar. Suar. Sa, &c.* (& quoad vagos, etiam contra *Bon. & Sanch.*) Ratio est, quia non potest dari ulla ratio hujus obligationis, cum illi non sint subditi vel locis, vel Superioribus, quorum tales leges fuerunt, ideoque extra eorum jurisdictionem: Nec obstat, I. eos nullis partialium locorum statutis, sed solo jure communi teneri: quia id non est absurdum. Nec 2. quod vagi ob delicta admitta, puniri possint, hoc enim consuetudo recepit, ne scelera maneant impunita.

Dixi I., *regulariter*: quia tenentur quibusdam legibus, maximè quarum violatio cederet in damnum & injuriam illius loci, in quo morantur: ut etiam iis, quæ sunt de contractibus celebrandis.

Vnde resolves hos Casus,

I. Tales non tenentur audire Missam, & possunt opera servilia exercere die istic festo; non tenentur jejunare, nec abstinere à carnibus, quando istic est jejunium, & domi suæ non est. Intellige utrumque secluso scandalo, propter quod Episcopus loci punire posset. *Lay. l. 1. t. 4. c. 12. n. 4.*

II. Peregrinis non licet frumenta evehere, vel vendere, supra pretium ibi statutum, noctu arma ferre.